

Checklist: start van het collegejaar

– 10 punten om te ‘checken’ of de instelling klaar is voor het collegejaar '09-'10 –

Interstedelijk Studenten Overleg
Bemuurde Weerd o.z. 1, 3514 AN Utrecht
T 030-230 26 66 / F 030-230 44 11
E iso@iso.nl / I www.iso.nl

Utrecht, september 2009

Checklist voor collegejaar 2009-2010

- ✓ **Eerlijke** voorlichting moet de norm zijn
- ✓ Afspraak is afspraak en **deadline is deadline**
- ✓ Bestrijd **massaliteit**
- ✓ Binnen het onderwijsprogramma moet meer ruimte komen voor **flexibiliteit**
- ✓ Geef **studiebegeleiding** topprioriteit
- ✓ Ga zorgvuldig om met de **kleine opleidingen**
- ✓ Betrek studenten bij het **onderzoek**
- ✓ Stimuleer deelname van studenten in **medezeggenschap** en **bestuursfuncties** met woord en daad
- ✓ Stimuleer een **sportief en cultureel actief** studentenleven
- ✓ Verminder **bijkomende kosten** binnen de studie voor studenten

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Het ISO	5
Checklist – Collegejaar 2009-2010	6
1. Eerlijke voorlichting moet de norm zijn	6
2. Afspraak is afspraak en deadline is deadline	6
3. Bestrijd massaliteit.....	6
4. Binnen het onderwijsprogramma moet meer ruimte komen voor flexibiliteit.....	7
5. Geef studiebegeleiding topprioriteit	7
6. Ga zorgvuldig om met de kleine opleidingen.....	8
7. Betrek studenten bij het onderzoek	8
8. Stimuleer deelname van studenten in medezeggenschap en bestuursfuncties met woord en daad	8
9. Stimuleer een sportief en cultureel actief studentenleven	9
10. Verminder bijkomende kosten binnen de studie van studenten	9

Voorwoord

Utrecht, september 2009

Een nieuw collegejaar, nieuwe kansen. Echter, het hoger onderwijs zal waarschijnlijk ook komend jaar aardig wat te verduren krijgen vanuit Den Haag. Al jaren loopt het budget per student terug en nu is er ook nog sprake van een wereldwijde economische crisis. Welke keuze er ook gemaakt wordt, de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland mag niet op de tocht komen te staan, dat zal u met ons eens zijn.

De afgelopen weken was de flinke groei van het aantal aanmeldingen in het hoger onderwijs groot nieuws. Het ISO mocht zelfs bij NOVA (17 augustus) daarover zijn mening geven. Natuurlijk zijn wij blij dat mensen die de capaciteit hebben, kunnen gaan studeren. Wel zijn wij bezorgd over de capaciteit van de instellingen: is er wel voldoende colleggeruimte, zijn er wel voldoende docenten of zullen er minder werkgroepen zijn?

Daarom willen wij u, als College van Bestuur, deze notitie aanbieden. De grote kwaliteit staat misschien onder druk, maar dat hoeft niet ten koste te gaan van de kleine kwaliteit. Met deze checklist beschrijven wij 10 punten die volgens het ISO dit collegejaar niet vergeten mogen worden. Het zijn 10 maatregelen die gemakkelijk en soms zelfs kosteloos kunnen worden ingevoerd. Deze zullen bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en een verbetering van het studieklimaat van de instelling.

Veel succes het komend collegejaar met deze en andere zaken!

Namens het ISO-bestuur '09-'10,

Henno van Horssen

– voorzitter –

Het ISO

Het ISO (Interstedelijk Studenten Overleg) is de grootste landelijke studentenorganisatie en behartigt de belangen van studenten uit het hoger onderwijs. Uit het hele land zijn zo'n 30 lokale raden, fracties en bonden (lidorganisaties) aangesloten bij het ISO. Daarnaast heeft het ISO een zestal landelijke partners waarmee we een convenant hebben gesloten. Het ISO is vaste gesprekspartner van o.a. het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de politieke partijen en de koepels van universiteiten (VSNU) en hogescholen (HBO-raad).

Onze lidorganisaties:

Academic Affairs Council Roosevelt Academy - Middelburg
ASVA Studentenunie - Amsterdam
Centrale Studentenraad UvA - Amsterdam
DOPE - Maastricht
EUR studentenraad - Rotterdam
Groep-één - Eindhoven
CMR Avans Hogescholen - Breda
CMR HAN - Nijmegen
CMR HvA - Amsterdam
Fontys Hogescholen - Eindhoven
HMR InHolland - Den Haag
Hanze Studentenbelangen Vereniging - Groningen
Hogeschoolraad Haagse Hogeschool - Den Haag
CMR Rotterdam - Rotterdam
CMR Saxion Hogescholen - Enschede

MUST - Utrecht
CMR Stenden Hogeschool - Leeuwarden
CMR Stenden Hogeschool - Emmen
CMR Hogeschool Windesheim - Zwolle
Front studentenfractie - Tilburg
ORAS - Delft
SAM - Tilburg
SGL - Leiden
SOG (Studenten Organisatie Groningen) - Groningen
Studentenraad Open Universiteit Nederland - Heerlen
UReka - Enschede
U-raad UU - Utrecht
VeSte - Wageningen
VSSD - Delft
VUSO - Amsterdam

En onze convenantpartners:

LKvV - Landelijke Kamer van Verenigingen
SSN - Studentensport Nederland
ESN - Erasmus Student Network
Integrand - stagebureau voor studenten
AIIESEC Nederland
UniPartners - zetten studenten in als consultant

Checklist – Collegejaar 2009-2010

1. Eerlijke voorlichting moet de norm zijn

Voorlichting is essentieel bij het binnenhalen van studenten. Het bepaalt de eerste indruk die studenten krijgen van de instelling en het opleidingsaanbod. Daarnaast is het voor de instelling een middel studenten aan te trekken voor haar opleidingen.

Het ISO roept de Colleges van Bestuur op om bij de werving uit te gaan van het *optimale* aantal studenten en niet het *maximale* aantal studenten. Eerlijk voorlichten is daarbij het sleutelwoord, ook met betrekking tot de niet zo populaire kanten van een studie.

Daarnaast is de groep studenten die al aan de instelling verbonden is een zeer belangrijke doelgroep voor de voorlichting vanuit de instelling. Zorg voor helderheid voor de studenten die al aan de instelling studeren, zodat ze weten waar ze terecht kunnen voor stages, studiebegeleiding en studeren in het buitenland; maar ook met problemen. Stel daarnaast studenten zo snel mogelijk op de hoogte van fouten die worden gemaakt. Dat er fouten gemaakt worden is menselijk, maar studenten hebben het recht te weten waar het misgaat, wat de gevolgen voor hen zijn en wat er gedaan wordt om de fouten recht te zetten. Dus licht zowel je huidige als je aankomende studentenpopulatie eerlijk voor!

2. Afspraak is afspraak en deadline is deadline

Afspraken maken is belangrijk; je weet dan wat je aan elkaar hebt en waar je elkaar op aan kan spreken. Studenten weten dan wat ze van hun instelling mogen verwachten en de instelling weet dan wat ze van hun studenten mogen verlangen.

Deadlines zijn daarbij toonzettend. Niet alleen afspreken wanneer tentamens zijn nagekeken en wanneer studenten opdrachten moeten inleveren, maar elkaar daar ook aanhouden. Deadline is deadline. Natuurlijk wordt de soep nooit zo heet gegeten als hij wordt opgediend en soms is er een bepaalde mate van coulance. Er kunnen altijd onvolkomenheden optreden, maar dit zijn uitzonderingen en niet regel!

Behalve goede afspraken is het dus ook belangrijk dat je elkaar kunt aanspreken op de gemaakte afspraken. Zo ontstaat er wederzijds vertrouwen en dat is voor studenten en voor de instelling positief!

3. Bestrijd massaliteit

Er zijn dit jaar aanzienlijk meer aanmeldingen. Ook voor de komende jaren wordt er een grote groei verwacht. Dit leidt onherroepelijk tot populaire studies met veel studenten en grote instellingen met een recordaantal studenten in de collegezaal. Deze massaliteit is zowel voor de student als voor de instelling niet wenselijk. De student voelt zich verloren in de massa en de

instelling heeft geen grip meer op de individuele student. Dit heeft als gevolg dat er veel studenten uitvallen of onder de maat presteren en dat er van docenten en begeleiders teveel wordt gevraagd. Grote aantallen studenten zijn voor de financiële zaken van de opleiding misschien wel heel interessant, maar het werkveld van studenten, begeleiders en docenten is er een stuk minder blij mee. Het is vaak vrij eenvoudig de massaliteit van bepaalde opleidingen tegen te gaan; het moet alleen wel gebeuren. Geen grote hoorcolleges maar kleine intensieve werkgroepen. Zo wordt de afstand naar de student niet te groot; er is op deze manier ruimte voor interactie. Dat bindt een student aan opleiding en zo blijft er uitdaging. Bij dezen roept het ISO het CvB op hier maatregelen voor te nemen het komend jaar; een student mag geen nummer zijn!

4. Binnen het onderwijsprogramma moet meer ruimte komen voor flexibiliteit

Keuzevakken aan andere faculteiten of andere instellingen, stages of studieverblijf in het buitenland: veel studenten laten deze 'extra' opties liggen tijdens hun studie, omdat er simpelweg de ruimte niet voor is. Dit terwijl dergelijke activiteiten een studie juist interessant maken voor de student. Juist tijdens je studie heb je de mogelijkheid om meer ervaring en kennis op te doen dan het vaste curriculum biedt. Ook mag de student best meer inspraak hebben in zijn of haar onderwijsprogramma door vraaggestuurd onderwijs: een programma dat door de student samen met de studiebegeleider of coach wordt ingericht. Vaak blijken de mogelijkheden in de praktijk erg beperkt terwijl er veel potentie is. Die ruimte zou er wel moeten zijn; flexibiliteit in het onderwijsprogramma is van groot belang. De student zal de studie uitdagender en interessanter vinden, de instelling zal te maken krijgen met meer gemotiveerde studenten en de arbeidsmarkt krijgt een interessanter studentenaanbod.

De instelling is nu aan zet: meer ruimte voor flexibiliteit in het onderwijsprogramma kan dit academisch jaar, 2009-2010, gerealiseerd worden!

5. Geef studiebegeleiding topprioriteit

Studiebegeleiding is essentieel voor een goed verloop van de studie. Een studiebegeleider helpt de student bij te nemen beslissingen met betrekking tot de studie, maar staat ook voor de student klaar wanneer privé zaken aandacht behoeven. De studiebegeleider is vraagbaak en soms zelfs vertrouwenspersoon. Daarnaast houdt de studiebegeleider de studievoortgang in de gaten en grijpt in wanneer dat nodig is. Vooral bij eerstejaars studenten kan dat van groot belang zijn. Wanneer een opleiding een Bindend Studieadvies hanteert (BSA), is de studiebegeleider de juiste persoon om de student in het geval van een tekort aan studiepunten bij te staan. Ook kan de studiebegeleider de student wijzen op alle mogelijkheden die er zijn binnen de studie en op mogelijkheden aan andere instellingen wanneer het op de eigen instelling niet meer gaat. Op deze wijze is de studiebegeleider vaak de enige persoon op de

instelling die regelmatig contact met de student heeft waar het de algehele studievoortgang betreft. Studiebegeleiding is niet alleen voor de student onmisbaar, maar ook voor de instelling. Toch ontbreekt het op veel instellingen aan goede studiebegeleiding. De omstandigheden zijn niet ideaal: teveel studenten voor een beperkt aantal studiebegeleiders. Hierdoor zijn zaken niet meer te overzien. Daarnaast zijn er teveel slecht ingelichte begeleiders en is er sprake van slechte communicatie tussen student en begeleider.

Kortom: in het Nederlandse onderwijsklimaat zijn de omstandigheden voor studiebegeleiding lang niet ideaal en dat zou niet mogen. Het is aan de instelling om dit te verbeteren. Studiebegeleiding vraagt absolute topprioriteit!

6. Ga zorgvuldig om met de kleine opleidingen

Kleine opleidingen worden met hun bestaan bedreigd door het kleine aantal studenten dat ze aantrekken. Met name specifieke alpha- en bètastudies hebben hier mee te maken. Ondanks aangescherpte voorlichting, blijft het aantal studenten laag. Toch mag dit geen reden zijn kleine opleidingen niet meer te financieren of te besluiten ze te sluiten. Studenten moeten namelijk keuzevrijheid hebben. Niet alleen welke studie, maar ook aan welke instelling ze willen studeren is belangrijk bij het kiezen van een studie. Zo kan er een echte keuze worden gemaakt.

Niet alleen de mogelijkheden om een bepaalde opleiding te volgen worden kleiner, er verdwijnt ook kennis wanneer er besloten wordt een opleiding stop te zetten. Aan de instelling daarom de oproep om zorgvuldig om te gaan met deze kleine opleidingen!

7. Betrek studenten bij het onderzoek

Onderzoeken die door de instelling worden gedaan zijn interessant voor de student. Niet alleen omdat onderzoek aansluit bij de leerstof, maar ook vanwege het onderzoek zelf. Studenten worden nog te vaak weinig betrokken bij het onderzoek dat wordt gedaan aan de instelling. En dat terwijl een onderzoek doen een goede aanvulling kan zijn op het curriculum van de student. Daarnaast kan de student een interessante en frisse inbreng geven aan het onderzoek. Kortom; instellingen zouden er goed aan doen studenten al vanaf de bachelorfase bij het onderzoek te betrekken. Dat is zowel in het voordeel van de student als van de instelling!

8. Stimuleer deelname van studenten in medezeggenschap en bestuursfuncties met woord en daad

Een studententijd bestaat uit veel meer dan in 4 jaar alle studiepunten halen. Activiteiten bij bijvoorbeeld een studievereniging, studentenvereniging, medezeggenschap of een stagebureau leveren de individuele student een schat aan interessante ervaring op. Bovendien stimuleren deze activiteiten studenten om meer betrokken te zijn bij hun instelling.

Studenten worden zo actief betrokken hun opleiding en instelling. Dit kan alleen door ze serieus te nemen, want actieve en betrokken studenten versterken de kwaliteit van een instelling. Een goed functionerende medezeggenschap vergroot de kwaliteit van een bestuur. Studenten moeten hiervoor voldoende worden ondersteund door middel van beurzen en geld voor scholing. Ook dient er in curricula voldoende ruimte voor te zijn. Natuurlijk mag er ook een bepaalde mate van flexibiliteit van de studenten worden gevraagd, maar schep een bepaalde basis waardoor participatie in een bestuur of medezeggenschap wordt gestimuleerd. Daarnaast dient een College van Bestuur ook door daden te laten zien dat de universiteit of hogeschool de medezeggenschap serieus neemt!

9. Stimuleer een sportief en cultureel actief studentenleven

Voor veel mensen is de studententijd, naast de studie, de tijd om zich te ontplooiën op cultureel en sportief gebied. Veel toppers in de Nederlandse sport en cultuur ontwikkelen hun capaciteiten juist tijdens hun studietijd. Studenten oriënteren zich op allerlei gebieden, ontwikkelen interesses en krijgen een smaak. Dit is absoluut een toegevoegde waarde van de studententijd en kan gestimuleerd worden door mogelijkheden te creëren om studenten actief te laten worden.

Zorg dus dat studenten zich creatief en sportief kunnen uiten, maar ook dat er voldoende mogelijkheden bestaan om passief van cultuur en sport te genieten. Door overeenkomsten te sluiten met sportaccommodaties en musea kunnen veel studenten voor een gereduceerd tarief gebruik maken van bepaalde voorzieningen!

10. Verminder bijkomende kosten binnen de studie van studenten

Studenten betalen allemaal het wettelijk vastgestelde collegegeld. Tegenwoordig worden ze echter ook steeds meer geconfronteerd met torenhoge bijkomende kosten, studieboeken, materialen, readers, studiereizen/excursies, software en dergelijke. Het rijst de pan uit! Wees secuur in dit soort zaken, want studeren is al duur genoeg en veel studenten moeten al veel bijwerken. Ook bij het College van Bestuur ligt een duidelijke verantwoordelijkheid om dit te beperken. Het is aan te bevelen hier een instellingsbrede afspraak over te maken met een maximum aan kosten die een student ten behoeve van zijn studie maakt.

En ook hier geldt weer dat studenten over deze kosten goede en complete informatie moeten krijgen: wanneer kunnen ze welke kosten verwachten!